

la humanitat

Fundador: **LLUÍS COMPANYS**

Setmanari portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Director: Emili VIGO

Tiratge limitat a 3.000 exemplars

2.ª EPOCA — N.º 10 — PREU 3 Francs

Redacció, 10, rue de Verdun

Montpeller, 6 de Gener del 1945

POLITICA a CATALUNYA

QUE se n'ha fet de soroll inútil aquests darrers mesos! S'ha parlat, s'ha actuat i s'ha escrit amb una profusió i una inconsciència que fan escriure. S'han fabricat nous programes que, de tan nous, fomenten l'equívoc; s'han llançat nous organismes el mal dels quals és que, sota un aparent colossisme, porten ben poca cosa a dins; s'han instituit unions que només tenen el defecte de no comptar amb l'adhesió de gran nombre dels que s'hi indiquen com a elements integrants. I, coronament obligat, tot ha sapigut amansir-se amb els insults i la buidor que, dissoludament, continuen a fer estralls entre nosaltres.

No volem entrar a discutir la raó i la culpa, l'encert i el desencert. Prou que s'ha fet perquè hàgim d'insistir-hi. Altrament, tothom ha tingut temps d'explicar-se i, per tant, tothom sap a que aténir-se. De tot plegat, però, voldríem treure'n una constatació i, damunt d'ells, basar-hi allò que nosaltres creiem que constitueix una premissa essencial per a la política catalana.

Fixeu-vos en el tò de certs moviments. Sembla com si tot s'hagués de fer i de pastar entre nosaltres, els exiliats; que acti, fora de Catalunya, podem decidir i estructurar tot allò que ens passi pel cap; que tota la política que acti es fa té una importància veritablement extraordinària. Molts han arribat a creure-se'n tant, d'importants, que ni es preocupen de saber que pensen a casa nostra. I, naturalment, a Catalunya ni saben que existeixen.

No seria hora de començar a reflexionar? En la nostra actuació no pot desentendre's d'una realitat, que és Catalunya. Ho diem la setmana passada i ho repetim avui: «Nosaltres només fem política en un lloc, a Catalunya, car és a Catalunya on hem de resoldre els nostres problemes i no enlloc més.» En les nostres paraules hi havia tota la responsabilitat que confereix el parlar en nom d'un sector tant important en la política catalana, com és l'Esquerra. Aquí, en repetir-les, les concretarem amb l'afirmació que res no fora més fàcil que establir qualsevol acció que prescindís del pensament de les grans masses que a Catalunya —on vulguis o no, roman la majoria dels seus fills— ficaran lliurement quina ha d'ésser la política del nostre poble. Això, l'Esquerra, que no és una creació artificial com les que ara tan abunden, no ho farà mai. A nosaltres ens importen ben poc les escenes i els espectacles pomposos que puguin organitzar-se a l'estranger. Per contra, donem la més gran importància a allò que ens comuniquen els nostres companys d'allà baix i que afecta directament la vida de casa nostra.

La política de l'Esquerra no és ni infantilitat ni confusió i tota ella s'orienta de cara a Catalunya. És allí on l'Esquerra tornarà a assumir la representació de la majoria del nostre poble. No estranyeu, doncs, que quan s'ens parli de reconeixements en sentit únic, d'actes grandiosos, de congressos impresionants, ens limitem a somriure. Aquí no tenim altra feina a fer —nosaltres i els que veritablement representen quelcom a la nostra terra— que preparar, amb la col·laboració dels nostres companys d'allà baix la futura etapa que ha d'obrir-se l'endemà mateix de la caiguda de Franco. Car, repetim-ho: nosaltres la política la fem a Catalunya i no enlloc més.

Meditacions de l'home del carrer

per R. PORTAS

L'HOM del carrer és l'home de tots els temps i de totes les latituds. És aquell silenciós que camina anònim per les ciutats agilitades per les vibracions del progrés; és el pagès que metòdicament s'ajup amorós sobre el terrós de la generosa terra; és l'intel·lectual que furga els secrets d'una biblioteca; és el treballador que vibra a l'impuls de la producció; és el desbancat per la fortuna que espera en la justícia dels homes o el desgraciat que confia en les realitzacions de la ciència. És tothom que sent la passió de la fraternitat i la igualtat social. Som nosaltres, els perseguits per la incomprensió o la mansuetut de la societat i que vivim d'esperances en un pervindre millor que acabi amb el calvari de l'expatriació. Són els nostres germans de Catalunya trepitjada i escarnida, que giren els ulls vers un futur de llibertat social i nacional.

Però entre tots els qui confien i esperen, nosaltres ens proposem destacar-ne un. Un home del carrer, d'un carrer qualsevol, que sigui de Barcelona, de París o de Montpeller, de Tolosa o de Burdeos, de Londres o de Mèxic. Que vingui d'on vingui, tant se val, a condició que sigui català, i que vibri al só del sentiment de catalanitat autèntica.

Aquest home modest, probablement es pregunta a si mateix: Què puc esperar de prop de cinc anys de calvari? Quina serà la millor

conducta política a seguir d'ara endavant?

I una veu, sorda encara, una veu que ve de lluny i que arrenca de les intimitats subconscients d'una raça que no està disposada a morir, una veu que ja es desvetlla d'una llarga nit d'obscuritat i de dubte, respon amorosament:

Has conegut hores amargues d'infortuni i d'incomprensió. Has passat per terres estranyes a la teva i per situacions difícils. Has conegut el desencís i potser el desesper. Has sentit afany de protesta en el cor i en l'esperit d'home lliure, sortit d'una nació que palpa per retrobar la seva llibertat.

En aquest llarg camí de silencis, de dols i de misèries, has tingut ocasió d'establir comparacions i més que mai has sofert del mal d'absència, perquè has comprés que la terra que el veié néixer resisteix o supera tots els contratemps.

Però si entre tants elements que posaven a prova la teva imaginació, pocs o cap han pogut influenciar-te, n'hi ha un, que al català de vella soca no ha pogut deixar passar desapercebut. El tò, la profunditat, l'amor total, amb que un francès que es respecti pronuncia el nom de França.

Amb quina deliciosa emoció els homes d'aquestes terres reten tribut d'admiració i de plenitud al nom sagrat de llur país! Com desseguida s'aclareix l'atmosfera de les passions i es descorren els vels negatius de les disròdies. Com es

REFORMES D' ESTRUCTURA POLITICA

per Humbert TORRES

I.-Passa ara una hora greu....

EL règim democràtic descansa sobre dos postulats essencials: la separació dels tres poders clàssics, legislatiu, executiu i judicial, garantia de les llibertats humanes, i el sufragi universal, expressió de la sobirania del poble. Sense això no hi ha democràcia, i tant com els dos postulats es realitzin en les institucions i en la vida política d'un país, més efectivament democràtic serà.

Un poble de la tradició de Catalunya, i, dins seu, els partits que es diuen partidaris de l'ideal democràtic, no poden veure amb indiferència o, pitjor encara, amb partit pres, la forma d'aplicació d'aquests dos postulats, puix que segons quina fos la manera de portar-los a la pràctica, es podria caure en tals vicis i desviacions que desnaturalitzessin del tot el propòsit. No tenim el menor dubte que la tan pregona crisi de la democràcia d'aquests darrers anys és deguda, en bona part, a aqueixes imperfeccions en el sistema, però no del sistema. Al nostre entendre, es tractaria més aviat d'infeccions esporàdiques que de defectes congènitals.

Durant molt temps ha estat de moda malparlar del règim democràtic com si fos la causa de tots els mals, i fins alguns esperits selectes i oberts havien estat un poc influïts d'aquesta mística antideocràtica. Allò que realment ha passat, i passa encara, és que hem sofert i sofrem, no per culpa del règim democràtic, sinó per no tenir-lo en veritat. Si es vol jutjar de la democràcia i del seu valor ideal, comparem-la amb els altres sistemes anteriors veurem clarament que els seus defectes, en bona part corregibles, són certs, però també podem comprovar que, com a forma de vida social, és el mal menor, i que quan fracassa és perquè l'ideal és falsejat per la desorganització dels seus òrgans vitals o per la perturbadora confusió de les seves funcions.

Com tota cosa viva, el principi democràtic és una idea, no pas cristal·lina en una forma definitiva, sinó en constant evolució. I evolució vol dir, tant en biologia com en sociologia, diferenciació, perfeccionament, progrés. Per això ens hi va el prestigi mateix de l'ideal que estímem i defensem de llevar-li els defectes que avui té encara en molts pobles, acostant-lo en el possible a la perfecció.

Com més completa sigui la separació dels poders i com més purament es practiqui el sufragi universal, que són els dos pilars mestres, n'ha de resultar, forçosament, una millor salut en l'organisme

polític, un més normal funcionament de les institucions de govern. En això passa com en totes les coses de la vida. Si es vol, per exemple, anar endavant amb els ulls fets en una mela, no és pas el mateix caminar per una ruta ampla, recta, plana i sense clots o haver d'avançar per un tortuós camí de muntanya, ple d'alts i baixos i de trencacolls.

Ja sabem que, en política, la democràcia no és més que un instrument de treball i que ella sola no resol cap problema. Quan la tindreu integralment inclosa en les lleis d'un país, us mancarà tot encara: l'home, que és la mesura de totes les coses. Però, qui sostindrà que sigui una qüestió secundària el tenir o no un bon instrument de treball, una màquina perfecta? Indispensable és que el cirurgià que us va a obrir el ventre conegui a la perfecció el seu ofici, però no ho és menys que disposi d'eines bones. Com donarà un bon concert un artista que no tingui més que un piano desafinat? En tot problema, important és el factor humà, però no li cedeix en res l'aspecte formal.

Cal, doncs, que la democràcia s'alliberi aviat i definitivament dels abusos i dels defectes que han permès de presentar-la, amb certa part de raó en algunes de les modalitats en que s'aplica, com una forma de govern destinada a la impotència o a la corrupció, i que ens aparegui tal com la concebren els filòsofs que la constitueixen en un cos de doctrina per als pobles que, havent arribat a la maduresa necessària, en siguin mereixedors.

Passa ara una hora greu per la vida dels pobles. Comprengem que l'oportunitat de les grans decisions s'acosta, un vent de renovació fa somoure els fonaments de les velles institucions. Tot és ple de plans i de projectes, i els arquitectes del l'ordre nou treballen amb dalit. Un afany de nova vida, com una gran esperança, munta silenciosa de tanta ruïna, de tant dolor, de tanta mort. Descomptat allò que hi hagi d'il·lusió en tals propòsits és de creure que en l'estructura política, econòmica i social dels pobles hi haurà sensibles modificacions.

Si fos així, seria Catalunya una excepció? No tindrà també la seva hora propícia? Hem de creure que sí, i és per aquesta convicció que, en el petit abast que ens escau, anem a fer, no sense certa il·lusió, un seguit de consideracions amb un propòsit concret: crear un ambient favorable per a algunes reformes de caràcter polític que, si es portessin a cap, podrien contribuir molt a fer de Catalunya un dels pobles més democràtics de la terra.

L'ACTUALITAT POLITICA

MAURA

ALS nostres lectors que eas pregunten en quin punt es troba la solució Maura, únicament els podem dir, en el moment que escrivim aquestes ratlles, que «l'entourage» del polític madrileny a París no desdiiu en la seva creença que tot marxa bé, que la substitució de Franco és molt propera

redueixen les petiteses de clàn i es perfil·la l'edifici col·lectiu de la nacionalitat.

Aquesta lliçó hauria d'ésser la teva. La primera lliçó del nou programa que i tu i jo i els qui de casa estant, enyorem el mar i el cel blau, el perfil de les nostres muntanyes, el fum industrial de les nostres ciutats i tot allò que recorda una terra feta per la llibertat de l'home i de l'esperit, hauríem d'aprendre per sempre. CATALUNYA per damunt de tot. CATALUNYA ahir, ara i sempre.

En aquesta hora prenyada de promeses i quan per damunt de les convulsions multitudinàries i de les especulacions partidistes s'eleva la figura dreta i honesta d'un nou President de la pàtria resuscitada, l'home del carrer, sentint-se interpretat, no té altre remei que cridar ben alt i ben fort perquè tothom el senti, el mot d'ordre suprem: CATALUNYA.

i que els successors es consideren tan nous Directors Generals, Ministres i Ambaixadors com el dia en què s'anuncià l'anada de Maura a Pau.

NEGRIN

UN telegrama de Londres fa dir a l'últim President del Consell de Ministres espanyol que torna enrera de la seva decisió de separar-se de la política i que reclama per al seu ministeri la mateixa categoria legal que atribuïx Anglaterra als governs exiliats. Demana segons un altre telegrama —que tots els republicans s'uneixin. Abans havia declarat que el faria política dins el Partit Socialista o no actuaria. Però aquesta declaració no s'adiu gens amb l'esperit d'unes altres declaracions en les quals nega legalitat a unes Corts que no es reunixin a Espanya u en un altre lloc que gaudeixi d'extraterritorialitat, que tinguin quòrum i que... ho facin davant la presència del Govern legal, del seu. Premisses aquestes que topen amb les activitats dels socialistes de Mèxic.

A títol informatiu advertirem que la Diputació Permanent de les Corts es reuneix a França l'any 1939 i hi acudi el Sr. Negrin vingut expressament de New-York. Quan al quòrum, sembla que es podria reunir entre França, Anglaterra, Mèxic i Rússia, 140 diputats, nombre suficient.

UNIO?

La premsa francesa parla d'unes «converses» entre Lluís Araguistain (Londres), Alvarez del Vayo (Nord-Amèrica) i els exiliats de Mèxic per a possibilitar la coincidència de les diferents actituds que —al dir dels informadors— separen els sectors antifeixistes.

LES CORTS

Men'stant s'apropa la data, en què es reuniran a Mèxic els diputats que s'acolliren en aquell país. Es donaran per convocades les Corts? Prendran acords? Hi haurà quòrum? Com votaran els absents? Heu-vos aquí la incògnita, en quatre preguntes, que els cables ens desxifraràn en la primera quinzena de gener.

ULTIMA HORA

Radio Londres en la seva emissió en llengua castellana del dia 3 va donar compte d'un gran acte celebrat al Madison Square Garden de Nova York pel Comitè d'Ajuda a la República Espanyola. Tots els oradors demanaren el trencament de les relacions diplomàtiques dels EE.UU. amb Franco.

A l'acte hi assistí el Secretari d'Estat a l'interior dels Estats Units el qual no pronuncià cap discurs degut al seu càrrec oficial però declarà que de llarg temps es trobava compenetrat amb tot el que exposaren els oradors.

ENCARA DUBTEN?

Eduardo Aunós, Ministre de Justícia del Govern franquista, escriu a «La Vanguardia» del 5 de desembre del 1944:

«La pugna actual ha sofert bastantes modificaciones desde su iniciación para que nadie pueda presagiar aún hoy los términos precisos de su desenlace ni quien ha de vencer en último término.»

Ens sembla que no serà pas Alemanya.

DE CARA AL DEMA

Perspectives del problema social a Catalunya

per Marti BARRERA

La futura solució dels problemes econòmico-socials constitueix arreu del món una de les preocupacions més profundes i, entre les qüestions essencials que plantejarà la post-guerra, aquesta és una de les que es situen en primer pla. Homes de totes tendències, economistes i sociòlegs, estudien, i assajen pràcticament ja en alguns casos, la manera de donar una major satisfacció a les legítimes aspiracions de les classes treballadores. Ens plau constatar que aquests problemes preocupen fonamentalment també als militants del nostre Partit i que els elements directores de totes les organitzacions polítiques coincideixen en què cal donar als treballadors el lloc que els pertoca en la direcció de la vida econòmica i social dels pobles. Inclús molts patrons es donen compte de les realitats del moment. Es de dordre només que hagi calgut la terrible tragèdia de la qual som tots actors per a què, els que havien estat indiferents a totes les injustícies socials, s'adonin ara del que podien haver previst molt abans, quan dificultaven l'ac-

tuació dels qui, com nosaltres, dintre del ample marc constitucional de la nostra República, volien acabar amb la injusta condició dels treballadors, o suavitzar-la almenys tant com fos possible.

A nosaltres, que en aquests i altres aspectes de la vida social del nostre poble tenim ja senyalada la nostra trajectòria, no ens calen estímuls de cap mena per a prosseguir-la. Fidels a l'ideari de l'Esquerra, volem, com a partit, col·laborar amb tots aquells elements que, al marge de la lluita de classes, estiguin disposats a fer possible el clima de comprensió i de convivència que és necessari per a portar a bon terme les desitjades reformes que a tot arreu estan en projecte. Diem que no ens calen estímuls, perquè tots aquests bons propòsits d'ara, nosaltres els tenim ja fa molt temps i n'havíem donat proves. Què era sinó això el que volia el President Macià, i per tant els seus seguidors, quan parlava d'una Catalunya econòmi-

(passa a la pàg. 2)

RENOVAR-SE O MORIR

per Emili VIGO

H ha qüestions que no poden eludir-se i que no perden mai actualitat; volguer-les ignorar constitueix una manca absoluta de sentit comú i no cal dir que de sentit polític. Enclavats al bell mig d'una època, reposant damunt d'unes realitats històriques lingüístiques i psicològiques innegables, cap esperit realista no pot deixar d'enfrontar-s'hi i, sobretot, ha d'intentar comprendre-les i resoldre-les. Car si, tard o d'hora, la política de l'austre, és condemnada al fracàs, la d'ignorar sistemàticament les realitats aboca a una violència i a una agitació continuades. Aquest és el cas de Catalunya en relació a la política espanyola.

Ja fa temps que acordàrem que la guerra i l'exili constituïen per nosaltres la millor de les escoles; que tots plegats havíem après moltes coses i que mai més no es cometríem certs errors. Es veu, però, que pel què fa referència a Catalunya la línia seguida fins llavors era la bona; que com a màxim podem parlar de la «pàtria chica», i que el terrible «hocho diferencial» cal deixar-lo per una altra estona. Això ens ho diuen aquí cordialment, afectuosament, fraternalment. De lluny ens arriben els brams de la premsa falangista i tota mena d'insults que ens honoren —contra allò que el senyor Galinsoga qualifica de «el crimen aleveso de la desintegración de la pàtria». Però de més lluny, encara, ve el clam d'un senyor que sap la història i el francès, podríem afegir, si penséssim en unes escenes xirofes de quan fou Ambaixador a París — a la seva manera.

Don Alvaro de Albornoz obre la caixa dels trons i en unes frases que haurien fet les delícies dels diputats del 1868 — o sigui de setanta set anys enrera — ens amenaça amb no sabem quantes calamitats.

Tot plegat resultaria divertit si no foss perillós per a nosaltres. La unitat que no pot aconseguir-se en gairebé cap aspecte, certs elements la fan — com per art d'enchantment — quan es tracta de

Catalunya. D'ací que, ara més que mai, s'imposi per a la nostra gent una línia de conducta clara i concreta, que no admeti la subtils, que sapiga quin són els seus objectius, que els concreti i no se'n mogui. No som partidaris del «tot o res», de les grans frases fetes, d'allò que momentàniament és irrealitzable. Cal que les nostres passes siguin segures i cal, sobretot, que cada posició sigui conquerida d'una manera definitiva. És a dir: que la nostra actuació ha d'ésser d'una fermesa que no admeti mai la possibilitat de l'abandó, per lleu que sigui. Aquesta és al nostre entendre la bona doctrina nacional catalana, com ho és, igualment, per damunt les afirmacions més o menys radicals, el prestigi de la nostra causa amb aquella acció educadora que tanta manca fa al poble de Catalunya, i que hauria de comprendre tots els aspectes de la vida catalana, sobretot el polític i el cultural. Car, mirant els fets sense volguer enganyar-nos, haurem de confessar que la tasca de catalanització era tot just començada. Naturalment, l'Estatut es esquisti i no ens satisfà. En a xò tothom hi està d'acord. Però és que no hi ha un punt de partida, i és que l'acceptació d'una realitat momentània tanca la porta a reivindicacions ulteriors que, sense cap mena de dubte, haurem de plantejar.

El catalanisme ja comença a ésser major d'edat i cal que constitueixi una força àgil, cohesionada, solvent, amb ple sentit de responsabilitat. I, sobretot, cal que demostrï que, lluny de restar estancat, sap integrar-se al temps i viure'n la seva exigència. Dues coses que no poden pas dir el senyor Albornoz i aquells que parlen un llenguatge del temps en què en el debat, inefablement pintoresc, sobre l'existència de Déu, els diputats de la Gloriosa badaventes pams de boca escoltant Don Emilio Castelar i el Canonge Querol.

Que el renovar-se o morir, s'apliqui a favor nostre!